

Organisaatio	Kommentti	Lopullinen vastaus
YDHV lakitiimi	Luku tarjoaa hyödyllisen kokonaiskuvan nykytilanteesta. Hyödyllistä olisi tarkastella nykyistä tarkemmin: alueellisia eroja, toimeentulon vaikutuksia ravitsemukseen, sekä maahanmuuttajataustais ten perheiden näkökulmia.	Koska käytettävissä oleva tieto perheiden ravitsemuksesta on sirpaleista, eikä tällä hetkellä ole alueellisesti edustavaa tietoa suomalaisten lasten, raskaana olevien tai maahanmuuttajataustaisten perheiden ravitsemuksesta, ei ole mahdollista tehdä vertailua alueellista tai toimeentulon perusteella. Ei muutosta tekstiin.
Suomen Lastenlääkäriyhdistys ry, HUS, Helsingin yliopisto	Jäin pohtimaan tämän luvun tarkoitusta suhteessa koko suositukseen. Luvussa tarkastellaan ravitsemusta hyvin yksityiskohtaisesti yksittäisten ravintoaineiden, saantimäärien ja biomarkkereiden tasolla, mutta samalla odottavien ja imettävien vanhempien ravitsemukseen liittyvä laajempi kokonaiskuva jää vähälle huomiolle. Esimerkiksi vanhempien uupumuksen, mielenterveyden, unen, jaksamisen ja arjen kuormituksen vaikutuksia ruokavalioon ja ruokavalintoihin ei juuri käsitellä, vaikka ne voivat olla keskeisiä ravitsemuskäyttäytymistä selittäviä tekijöitä.	Kiitos kommentista, kappale on tarkoitettu tiedonlähteeksi asiasta kiinnostuneille. Käytännönläheisempi tieto löytyy muualta suosituksesta.

Suomen Kättilöliitto - Finlands Barnmorskeförbund ry	Selkeä, ei lisättävää.	
Allergia-, Iho- ja Astmaliitto ry	-	
Turun yliopisto	s. 121, Taulukko 17. Suomalaisten odottavien ja imettävien naisten ja lasten keskimääräinen energiaravintoaineiden saanti. Taulukossa voitaisiin huomioida myös muita suomalaisia tutkimuksia: Alakouluikäisten lasten energiaravintoaineiden saannista on saatavilla tutkimustietoa Ella Koivuniemen väitöskirjan liitetaulukossa 3 (https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-9602-5). Raskaana olevien naisten energiaravintoaineiden saannista on saatavilla tutkimustietoa seuraavista julkaisuista: Pajunen ym. (Eur J Nutr.	Kiitos kommentista. Tutkimukset taulukoihin valittiin niiden koon, ajantasaisuuden ja niiden kattaman alueen perusteella. Etsimme tietoa terveistä henkilöistä, vaan tarkoituksena oli saada mahdollisimman kattava kuva väestöstä, vaikei kattavaa tietoa kohderyhmistä ole saatavilla.

Tmi Johanna Kaipiainen (ETM, laillistettu ravitsemusterapeutti), Vegaaniravitsemukseen ja D-vitamiiniin perehtynyt ravitsemusasiantuntija	s.117 rivi 35: ”Lasten ja nuorten D-vitamiinitila veressä on hyvä” > Olisi hyvä totuuden nimissä kertoa tässä myös se, että vaikka keskimääräiset pitoisuudet ovat olleet hyviä, niin kuitenkin kolmannes lapsista ja nuorista kärsii D-vitamiinin puutteesta Suomessa. Lähteet tähän: Soininen S, Eloranta AM, Lindi V, ym. Determinants of serum 25-hydroxyvitamin D concentration in Finnish children: the Physical Activity and Nutrition in Children (PANIC) study. British Journal of Nutrition. 2016;115(6):1080-1091. doi:10.1017/S0007114515005292 Soininen S, Eloranta AM,	Käsikirjoitukseen lisätty tietoa Panic-tutkimuksen tulosten perusteella D-vitamiinin riittämättömästä saannista
Imetyksen tuki ry	Ei kommentteja	
Helsingin kaupunki, Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala, Terveysasemat ja sisätautien poliklinikka	Ei lausuttavaa.	
	-	
Syöpäjärjestöt	s. 123–124; voisiko isot taulukot olla liitteinä, tekstiin nostot ravitsemuksellisista haasteista	Kiitos kommentista. Ei muutosta

Helsingin yliopisto, Lausunnon valmisteluun osallistuivat dosentti Liisa Korkalo, dosentti Riitta Freese, dosentti Suvi Itkonen, ETM Elina Kettunen, FM Venla Tilli ja LL Topi Hovinen.	s. 119 rivi 5-18: Pitäisikö DHA:n suhteen mainita, että vegaaniruokavaliossa saanti on käytännössä olematonta? Pitkäaikaisen olemattoman DHA:n saannin merkitystä ei vielä tunneta hyvin. Raudan saanti on suurempaa vegaaniruokavaliossa. Kuitenkin seka-, kasvis- ja vegaaniruokavalioita noudattavien lasten välillä on kirjallisuudessa raportoitu eroja rautastatuksen biomarkkereissa (https://doi.org/10.3390/nu15204341).	Lisätty tieto, että DHA:n saanti vegaaniruokavalioista on olematonta. Raudan suhteen ei muutosta, asia on ilmaistu riittävästi.
--	---	--

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL, Ravitsemustiimi ja Terveysinterventiotiimi	Sivulla 115 rivi 32: tarkennus ”ruoankäytön frekvenssikyselyillä” Sivulla 115 riveillä 29-30 mainitaan, että tieto odottavista ja imettävistä äideistä on sirpaleista ja tulee eri alueilla, eri aikoina ja eri menetelmillä tehdyistä tutkimuksista. Sivulla 116 rivillä 6 mainitaan seuraavan tiedon perustuvan DIPP-tutkimukseen osallistuneisiin pirkanmaalaisiin ja pohjoispohjanmaalaisiin raskaana oleviin naisiin, mutta ei mainita minä vuosina ruoankäyttötietoa on kerätty. Tämän jälkeen riveillä 10-35 jää epäselväksi, mihin tutkimuksiin tulokset perustuvat. Riveillä 17-18 mainitaan vuodet,	Taulukon alaviitteistä löytyy pyydettyjä tietoja.
FT, laillistettu ravitsemusterapeutti, ammatillinen opettaja, kokki, lyhytterapeutti	sivu 116 rivi 19 laimentaa ruoavalion ravintoainetiheyttä, olisiko parempaa sanaa laimentaa tilalle? vähentää?	Muutettu vähentää
Satakunnan ammattikorkeakoulu, Työikäisten ravitsemuksen tutkimuskärki	s. 115, ovatko pääkohdat jääneet kesken? Muissa kokonaisissa lauseita.	Pääkohdat tullaan muuttamaan kokonaisiksi lauseiksi
Suomen Terveystieteiden tutkimuskeskus STHL ry	Ei kommentoitavaa.	